

DAGOLL DAG**50**M
ANYS

MAR i CEL

BASAT EN L'OBRA D'ÀNGEL GUIMERA
TEXT DE XAVIER BRU DE SALA

Educació
62

DAGOLL DAGOM

MAR I CEL

PER XAVIER BRU DE SALA

BASADA EN L'OBRA D'ÀNGEL GUIMERÀ

Guia didàctica a càrrec de
Laura Esport i Xavier Blanch

Educaula62

© 2000, 2014, 2024 Dagoll Dagom (Joan Lluís Bozzo, Xavier Bru de Sala,
Anna Rosa Cisquella, Albert Guinovart i Miquel Periel)
© de les propostes de treball: 2024, Laura Esport i Xavier Blanch (Fil d'Aram)
© d'aquesta edició: 2024, Edicions 62, s.a.,
Educaula62

Disseny del cartell commemoratiu dels 50 anys: Miquel Llach

La primera edició del text de l'obra de teatre va ser publicada
per Edicions 62 el gener del 2000

Primera edició: setembre del 2024

www.educaula62.cat
educacio@educaula62.cat

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B. 12.149-2024
ISBN: 978-84-15954-96-5

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

SUMARI

Mar i cel

Primer acte _____	19
Segon acte _____	79

GUIA DIDÀCTICA

1. Introducció _____	115
2. La força del teatre com a eina pedagògica _____	117
3. Per què cal anar a veure <i>Mar i cel</i> amb els vostres alumnes _	119
4. Indicacions didàctiques	
4.1. Abans de la funció de teatre _____	123
4.2. Després de la funció de teatre _____	123
4.3. Objectius d'aprenentatge, sabers i competències clau _	124
5. Propostes de treball prèvies a la funció de teatre _____	126
5.1. El teatre musical _____	126
5.1.1. El concepte de teatre musical. Manifestacions diverses _____	126
5.1.2. Activitats d'aprenentatge _____	135
5.2. La companyia Dagoll Dagom _____	139
5.2.1. El teatre de Dagoll Dagom _____	140
5.2.2. Activitats d'aprenentatge _____	146
5.3. El musical <i>Mar i cel</i> _____	147
5.3.1. L'obra d'Àngel Guimerà _____	147
5.3.2. L'adaptació de Dagoll Dagom amb text de Xavier Bru de Sala (1988) _____	152

5.3.3.	La música d'Albert Guinovart _____	154
5.3.4.	Referències històriques: moriscos i pirates en el segle XVII _____	155
5.3.5.	Activitats d'aprenentatge _____	162
5.4.	Punts d'atenció per entendre millor l'obra _____	163
6.	Propostes de treball posteriors a la funció de teatre _____	165
6.1.	Exercicis sobre el contingut literal de l'obra _____	165
6.2.	Activitats entorn del text, la música i l'escenografia ____	173
6.2.1.	El text _____	173
6.2.2.	La música _____	176
6.2.3.	L'escenografia _____	179
6.3.	El caràcter actual de l'obra <i>Mar i cel</i> . Propostes de treball diverses _____	181
6.3.1.	Històries d'amor: enamorament i conflicte ____	181
6.3.2.	Pirates del segle XXI _____	183
6.3.3.	Creences i intolerància: els conflictes entre comunitats religioses _____	187
6.3.4.	El paper de la dona: igualtat o submissió ____	188
6.3.5.	Les relacions pare-filla, el patriarcat _____	191
6.3.6.	L'esclavitud avui dia _____	193
6.3.7.	La força del destí o l'esforç de l'autoestima i la insubmissió personal _____	194
6.4.	Proposta cinematogràfica i musical com a font de recursos didàctics complementaris _____	195
6.4.1.	Filmografia _____	195
6.4.2.	Música _____	197
7.	Annexos _____	198
7.1.	Objectius d'aprenentatge _____	198
7.2.	Sabers _____	199
7.3.	Taules sobre les competències clau treballades _____	200
7.4.	Bibliografia i webgrafia consultades _____	204

MAR I CEL

ESCENA PRIMERA. EL REI
«La cort»

[A Madrid, al gabinet del REI: el DUC DE LERMA; Joan de Ribera, PATRIARCA d'Antioquia i arquebisbe de València, membre del Consell de Sa Majestat; DON CARLES, alt personatge del regne; un NOBLE, representant de la noblesa valenciana; EL REI i LA REINA.]

LERMA

El Rei ha decidit
l'expulsió dels moriscos.
Tots fora,
tots fora.

NOBLE

No pot ser, Majestat,
és una ordre espantosa.

EL REI

Tots fora,
tots fora.

PATRIARCA

El Papa recomana
mesures redemptores,
mà suau, coloms blancs...
Però ja sabem que el Papa

no sap què són els moros
ni el perill que comporten.

NOBLE

Els nobles de València
s'oposen a la idea.
He vingut en nom d'ells.
València és una horta
que reguen els moriscos,
un jardí, Majestat.

DON CARLES

Els senyors valencians
protegiu els moriscos
per tal de no perdre
els vostres vassalls,
que us treballen la terra
tot l'any i de franc.

Els vostres interessos
van contra la Corona
fins i tot clama el cel!
Espanya és cristiana
i no volem tenir-hi
musulmans infidels!

LA REINA

Però no podeu fer fora
dues-centes mil persones;
pobra gent, què faran?

PATRIARCA

Altesa, dispenseu-me,
però ells no són persones
perquè són musulmans.

EL REI

El Rei ha decidit
i n'estem parlant massa:
tots fora,
tots fora.

LERMA

Tenim moltes raons
i són una amenaça:
tots fora,
tots fora.

Penseu, nobles senyors,
que mantenir els moriscos
vol dir obrir la porta
al gran poder del Turc.
Ells són els seus germans
de raça i de creença
i esperen el moment
més bo per atacar.
Penseu què va passar
al regne de Granada
quan els moriscos s'alçaren
fa només cinquanta anys.

DON CARLES

Ells sempre han ajudat
corsaris i pirates.
Sempre els han amagat,
sempre els han protegit.
Qui són els grans amics
que tenen aquests monstres?
Els dos-cents mil moriscos
que esteu protegint.

LA REINA

Senyors, si persistiu
a expulsar els moriscos
hi haurà un desert molt pobre
on ara hi ha un jardí.

NOBLE

Sentiu, serà un desert.
La noblesa arruïnada!

DON CARLES

Tots fora.

PATRIARCA

Tots fora.

EL REI

Purifiquem la sang
per la glòria d'Espanya!
Tots fora,
tots fora.

LERMA

No s'enduran les cases,
ni els ramats ni les terres.
Si sabem ser fidels al Rei,
tot serà nostre.

NOBLE

Serem fidels, com sempre.

EL REI

(A DON CARLES.)

Doncs llegiu el decret.

DON CARLES

El rei d'Espanya Felip III i per Sa Majestat, jo, el marquès de Caracena, virrei i lloctinent de la ciutat i del regne de València, a tots els grans prelats, barons, cavallers, justícies, jurats, batlles generals, governadors, ciutadans, veïns i particulars d'aquest Regne, dicto l'ordre que segueix:

Després d'haver intentat durant anys la conversió dels moriscos sense cap resultat, davant del perill de danys irreparables que poden venir de dissimular la seva infidelitat, aconsellat per homes sants i doctes i per aplacar Nostre Senyor, he resolt que tots els moriscos siguin trets de València.

I perquè es compleixi l'ordre de Sa Majestat: que tots els moriscos, homes, dones i nens, deixin les seves cases amb els béns que puguin portar a sobre i s'embarquin a les galeres preparades per portar-los a Berberia, on seran desembarcats.

El Rei garanteix el bon tracte a les persones dels mo-

riscos; però qualsevol d'ells que, passats els tres dies, sigui trobat pels camins, qualsevol el pugui prendre, robar-li el que porta i, si es defensés, matar-lo, sense pena per a ell. Tal és la reial determinada voluntat de Sa Majestat. I perquè sigui coneguda de tothom es farà públic a la ciutat de València el dia onze del mes de setembre, de l'any de Gràcia del 1609.